

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

von Harnack Adolf
1851—1930.

A világ egyik legátfogóbb historikus-elmeje hunyt ki a nagy berlini aggastyánban, aki Isten egyik legnagyobb földi ajándékaként késő vénségéig megőrizte csodálatos szelleme frissességét s vallás és az emberi kultúra óriási területeit messze beragyogó fényét. Atyai öröksége a balti németség szigorú orthodox lutheránizmus volt (atyjának, H. Theodosiusnak, a maga idejében páratlanul nagyszabású Luther-monografiája ritka és jellemző tünetként napjainkban ért új kiadást az 1862—1886-iki első után!), ő maga pedig az egyik legnagyobb Ritschl-tanítványként indult el nagyszerű tudományos pályafutására, amelyen még negyven éves kora előtt új Praeceptor Germaniae-ve s hovatovább a művelt világ egyik legnagyobb theologiai tekintélyévé emelkedett. Életének főműve nagy Dogmatörténete, amely a keresztyén központi hitigazságok, elsősorban az ő dogma theologiai megfogalmazásának fejlődését addig el nem ért egyetemes szellemtörténeti nézőpontok szerint páratlan részlettudással s egyben genialis összefoglaló erővel és mesteri előadóképességgel világítja meg. De a dogma története, mint központ körül elhelyezkedő egyéb tárgyú monographikus kutatásai s az intuitio és az írás ritka művészetével kialakított feldolgozásai tulajdonképpen az őskeresztyénség és az ő egyház egész történetét átvilágították és átértékelték s a további egyháztörténelmi kutatás számára egészen ugyanazt az alapvető jelentőséget szereztek meg az ő tudományos oeuvre-ének, amellyel a két, ő-hozzá egyedül fogható német történész-szellem-óriásé, a Mommsen-é és a Ranke-é bir az ő-, illetőleg újkori történelemre nézve. Vallástudományi álláspontja a liberálizmus volt, annak minden ragyogó tulajdonságával és minden jellemző theologiai hiányával és gyöngéjével. Őtőle ered, vagy legalább az ő fogalmazásában lett klasszikussá és népszerűvé a „Jézus evangéliuma” és a „Jézusról szóló evangélium” közti híres megkülönböztetés, amely a maga tetszetőséggel és egyetemes vallástörténeti szempont-

ból akkor kétségtelennek látszott igazoltságával hosszú évtizedekre szabott irányt az újszövetség kritikai kutatásának s tudományos és gyakorlati értékelésének. Ez a felfogás a következetes biblikus-reformatori alapálláspontnak s napjaink abból következő theologiai megújulásának fényében gyökeresen tévesnek bizonyult ugyan, de ez a Harnack életműve iránti hálánkat egyáltalán nem kisebbítheti. Bibliái és dogmatikus szempontból lehet a keresztyénség lényegéről az övétől alapjában eltérő felfogásunk, de a keresztyénség történetének és különösen a katholikum keletkezésének tanulmányozásában és megértésében mindnyájan örök adóssai vagyunk és maradunk az utánunk jövő nemzedékek beláthatatlanul hosszú soraival együtt. E speciális történettudományi érdemein kívül Harnack az egyetemes tudományszervezés és tudománypolitika terén is korunknak egyik vezető és irányító szelleme volt és maradt haláláig s berlini theologiai tanszéke mellett királyi könyvtári főigazgatósa, Vilmos császár-társasági elnöksége és a porosz tudományos akadémiában méltán birt vezető tekintélye is az egész tudományos világra szerteszágározza hatalmas géniuszának irányító, inspiráló és fejlesztő hatásait. Szellemiségének ritka szép egyetemességét még az is megkapóan mutatja, hogy százszázalékosan tudományos életiránya és munkája mellett az egyházi élet szociális vonatkozású problémái is mindig erősen érdekelték, annyira, hogy egyik megalapítója lett a német „Evang. Sozial” mozgalomnak, amelyben 1903—1912 között elnöki tisztet is viselt. A magyar református szellemi életbe és tudományos theologiai munkába is erőteljesen belészövédket szellemének hatásai a legutóbbi emberöltő alatt, noha magyar fordításban csak két kisebb jelentőségű összefoglalása látott napvilágot. Theologiailag emancipálhatjuk és kell is, hogy emancipáljuk magunkat tőle, de történelmi és tudományszervezési tekintetben még csak ezután kellene igazán kiaknázunk páratlanul gazdag életművének és királyi szellemének megbecsülhetetlenül tájékozó és serkentő indításait. Különösen a katholikum történelmi megértésében

kellene a magyar protestánsok számára örök példának és tanítómesternek megmaradnia. Emlékezete áldott miközöttünk is!

R. I.

Egyházkerületi közgyűlés.

Az egyházkerületi közgyűlés tárgyai közt a legnagyobb érdeklődést kiváltók most is, mint rendesen, a kollégiumi ügyek voltak. Különösen a nagy könyvtár ügye. Ez mondhatni minden egyébről elterelte a figyelmet. A kollégium anyagi ügyeinek rendezése végett javaslatok adására kiküldött bizottság — valljuk meg — nem valami gazdag programmal jött. Hogy megkell próbálni az adminisztráció olcsóbbá tételét. Ennek továbbtanulmányozása szükséges. Aztán hogy nem kell semmi új intézményt létesíteni, míg a viszonyok jobbra nem fordulnak. No biz ez magától értődő, mindenki helyesli, egyhangú határozattá leszen. Melyből folyólag ugyanezen gyűlés másik szám alatt mindjárt elhatározza, hogy a mult esztendőben ideiglenesen kísérletként megkezdett polgári iskolát szervezni kell és két új tanszéket már ebben az évben betölteni. Aztán, hogy államsegélyt kell kérni, amire bizony negyven év óta tán nem is gondolt senki. Aztán, hogy igénybe kell venni a hívek áldozatkészségét, ami a multban kétségkívül a legfőbb tápláló forrás volt, csak az nem bizonyos, hogy most lehet-e belőle meríteni. Aztán, hogy meg kell szüntetni a fűvészkertet és át kell adni a nagy könyvtárt az egyetemi könyvtárral együttes kezelésbe. Az előbbi szinte hangtalanul ment át. A mostani fűvészkert csakugyan nem szolgál sem tudományos, sem tanulmányi célt. Igaz ugyan, hogy ezzel a deficitnek egyhuszadrészét állítjuk helyre csupán. A könyvtárügy ellenben annál nagyobb izgalmat keltett. Pedig az igazgatótanács határozati javaslata csak elvi hozzájárulást proponált arra, hogy az egyházkerületi elnökség tárgyalhasson a kérdéstről. De az izgatott hangulatban nem figyelték meg jól a javaslatot és volt olyan szónok, aki ebben a kérdésben — hogy az egyházkerületi elnökség szóbaállhasson-e a miniszterrel! — az egyházmegyék véleményének a meghallgatását kívánta; sőt olyan is volt, aki már látni vélte, mint hurcolják Belgrádba a kollégium becses könyvanyagát. Vagy öt órán át folyt a vita, míg aztán sikerült megmagyarázni a javaslat célját, amely csupán annyi, hogy az egyházkerületi elnökségnek módjában álljon a könyvtár ügyében minden lehetőséget tisztán látni és ezen az alapon az egyházkerületi gyűlés elé javaslatot tenni. Így aztán mindenki megszavazta a javaslatot, csupán csekély árnyalati különbséget óhajtott volna a megbízás tárgya körül tenni a kisebbség. Egyébként úgy a kollégium, mint az egyházkerület költségvetését változatlanul elfogadták. A kollégiumi ügyek elintézése után elég gyors tempóban intéződtek az ügyek, de így is majd kilenc óra, este volt,

mire a közgyűlés második napján a tanácskozás befejeződött.

Az első nap délutánján bírósági tárgyalás volt. Három tanácsban ítéleztek a bírák, de így sem tudtak minden eléjük került ügyet elintézni.

ISKOLA

Szükség van-e új református tantervre?

Egyházi felsőbb hatóságainkat foglalkoztatja most az a kérdés, hogy nem használtatja tovább az állami új tantervet, hanem készített egy új református tantervet, amihez kétségtelesenül joga van.

Más kérdés azonban, hogy van-e erre szükség? A most használatban levő állami tanterv sérti-e a mi református vallásunkat és egyházunkat?

Ezen utóbbi kérdésre mindjárt megmondhatjuk, hogy az állami tanterv a mi vallásunkat, vagy egyházunkat egyáltalában nem sérti. Igaz, hogy felölel olyan anyagot is, melyet a mi vallásunk nem ismer, például a betlehemes népszokás, vízkereszt, útszéli kereszt, búcsújáróhely stb.

Lehet, hogy egy új református tanterv ezeket nem venné fel, ezzel azonban vallásunknak, vagy egyházunknak semmit se használna. Sőt éppen református szempontból én egyenesen kívánatosnak tartom, hogy ezekkel a mi iskoláinkban is foglalkozzunk, rámutatván arra, hogy azok nem isteni eredetűek, hanem gyarló emberi találmányok, melyeket, mint szükségtelen és felesleges dolgokat, minden jó reformátuskerüljön, illetőleg ne tartsa meg és ne tisztelje azokat.

Ha új református tantervet készítünk, az nem lehet szűkebb, mint az állami tanterv. Ha pedig bővebb lesz, akkor növendékeinket megnyomorítjuk vele. Vagy pedig, ha más szavakkal is, végeredményében éppen ugyanazt tartalmazza, amit az állami tanterv.

Mióta egységes a tantervünk, az iskolalátogatóság követelménye ugyanaz úgy az egyházmegye, mint a királyi tanfelügyelőség részéről. És mióta egységes a tantervünk, ha valahonnan állami, vagy más jellegű iskolából kaptunk növendéket, nem volt fennakadás, a tananyag ott is ugyanaz volt, a növendék zökkenés nélkül haladt tovább. Egy új református tanterv ezt az annyira fontos egységet megbontaná, tehát nem jobb, hanem rosszabb helyzetet teremtene.

Egyházi felsőbb hatóságunk a vallásunkra és egyházi énekekre már adott ki külön tantervet; ezenkívül kezében van a tanítóképzés, továbbá a tankönyvírás és kiadás joga. Pedig ez a fontos. Megfelelő tanítóképzés és jó tankönyv nélkül a legkitűnőbb tantervvel se megyünk sokra. Ellenben, ha a tantervnek van is egy és más hiánya, vagy fogyatékosága, de ha leendő tanítóinkat egyházas szellemben neveljük, és ha iskoláinkat református szellemű, a gyermek felfogásához

alkalmazkodó jó tankönyvekkel látjuk el: a tanterv csorbája ki van köszörülve, népoktatásunk református jellege biztosítva van.

Azt hiszem, hogy egy új református tanterv készítése, az azt készítő bizottság honorálása, a mű kinyomatása, szétküldése tekintélyes összegbe kerülne, ami végeredményében a szegény református egyházi pénztárakat terhelné. Pedig ma tartózkodni kell minden olyan kiadástól, melyre nincs feltétlenül szükség. Azt a pénzt fordíthatjuk szükségesebb dologra is.

Az elmondottak alapján jó lélekkel állítom, hogy új református tantervre nincsen szükség. A célt sokkal inkább elérhetjük a tanítóképzés javításával és a tankönyvek átdolgozásával.

Törökszentmiklós.

Zeke Dániel,
református tanító.

EBBŐL A VILÁGBÓL

A kollégium anyagi helyzetének kérdése.

Írta: **Varga Pál,** egyházker. és koll. számvevő.
(Folytatás.)

Majd ezt követte 1925. év végén a pénztár és vele kapcsolatos hivatalok új szervezetére és ügykezelésére vonatkozó statutum megalkotása s ennek alapján az addig külön-külön, önálló hivatalként működő egyházkerületi és kollégiumi pénztári és számvevői hivataloknak egyesítése. Az így összevont hivatalokból szerveztett azután az egyházkerületi és kollégiumi gazdasági hivatal, mely a 261—925. számú eker. közgyűlési határozattal megerősített ügykezelési és szolgálati szabályzat alapján 1926 január 1-ével kezdte meg funkcióját s azóta ellátja a volt pénztári, háznagyai és számvevői hivatalok előbbi munkakörének legnagyobb részét. Ennek az átszervezésnek a rendén a nyolc rendszeres tisztviselővel s ezenkívül állandó segédmunkaerőkkel dolgozó 3 hivatal munkáját most öt tisztviselő látja el.

Ezeknek az intézkedéseknek életbeléptetése és az újításoknak keresztülvitele nemcsak a személyi kiadásokat csökkentette, de lényeges megtakarítás éretett el azáltal is, hogy két szolgának ténykedése feleslegessé vált s továbbá, hogy a felszabadult külön hivatali helyiségeknek fűtési, világítási, tisztogatási s egyéb dologi kiadásai is felszabadultak.

A ma meglévő s az elvégzésre váró teendők tekintetében már nem egyszerűsíthető munkakör s a már négy év óta kipróbált és bevált ügymenet mellett az adminisztráció további egyszerűsítésére, leépítésére avagy újabb reformálására az ügyek megnyugtató, rendszeres és zavartalan vitelének veszélyeztetése nélkül, nézetem szerint aligha lehet komolyan gondolni.

A pénztárnak megszüntetése, s a pénz és vagyonkezelésnek takarékpénztári kezelésbeadása, véleményem szerint egyáltalában nem

vezetne az elérni óhajtott célhoz. Az egyházkerületi közgyűlés elé felterjesztett 1925. évi 131. számú gazdasági tanácsvégezésben olvasható bizottsági munkálat részletesen kifejti azokat a nehézségeket, amelyek ennek az eszmének gyakorlati kivitelét akadályozzák s felsorakoztatja azokat az érveket, amelyek miatt a tervnek megvalósítása kívánatosnak és praktikusnak egyáltalán nem tartható.

Mint egy nagyforgalmú pénzügyintézetnek több éven át volt felügyelő-bizottsági tagja, eléggé ismerem a takarékpénztári ügykezelésnek minden részletét s ha ezt összehasonlítom a mi pénztári ügykezelésünkkel, akkor bizonyos kételkedés támad bennem atekintethen, hogy vajjon akade olyan bank, amelyik a mi három számadási ágazatunknak (egyházkerület, kollégium és Szilágyi Mihály-intézet) pénzügykezelését s nemcsak a szorosán vett pénztári műveleteket (kifizetés, bevételezés), hanem az ezzel járó könyvelési és levelezési teendőket olyan tagolással és olyan részletességgel teljesítse, mint amilyent a mi költségvetési beosztásunk és számadási rendszerünk megkíván.¹

Tudni kell ugyanis, hogy az egyházkerületnél XXII pénztári csoport és 16 külön kezelt segédalap, a kollégiumnál pedig XIV. pénztári csoport s ezidő szerint (mert ezeknek a száma egyre nő) vagy 150 külön rendeltetéssel bíró s éppen ezért külön kezelt és nyilvántartott alap van.

Ezek a külön gazdát jelentő pénztári csoportok mindmégannyi külön költségvetési rovatokkal, címletekkel és tételekkel bírnak.

Ez a költségvetési beosztás tehát már első renden azt teszi feltétlenül szükségessé, hogy minden egyes bevételi és kiadási aktusról a költségvetési címletnek megfelelő folyószámla-könyvelés s erről szóló kiértékelés történjék, mert másként a gazdasági hivatalra váró számlakönyvi nyilvántartás, könyvelés és elszámolás körül könnyen khaosz képződhetik. Ilyen megkívánató és terjedelmes ügykezeléssel járó munkára, bizonyos minimális kezelési százalék ellenében, nem tudom, melyik pénzügyintézet lesz kapható.

Azt a felvetett megoldási eshetőséget pedig, hogy a két intézménynek összes bevételeit és kiadásait a pénzügyintézet egy címen kezelje és tartsa nyilván, szinte elképzelhetetlennek tartom mindaddig, amíg akár az egyházkerületi, akár a kollégiumi pénztárnak külön csoportok és rovatok szerint kell számolnia. Abban az esetben tehát, ha az illető pénzügyintézet csak egy közös folyószámlára venné a két intézmény bevételi és kiadási forgalmát, ebből egészen bizonyosan súlyos zavarok állának elő s ez esetben azután mégis az egész ügyvitel szabatos és pontos viteléért felelősséggel tartozó tisztviselőnek — a számvevőnek — fájhatna majd a feje.

¹ Az audiatur et altero pars elve alapján adjuk kollégiumunk jeles számvevőjének fejtegetéseit, melyekkel szemben a magunk véleményét fenntartjuk.
Szerk.

De mondjuk s tegyük fel, hogy a pénztárkezelést valamely pénzügyintézet elvállalja s az egyházkerületi és kollégiumi stb. tőke és folyó pénzeknek a megszabott formulák szerinti folyószámlaszerű ügyvitelére is késznek nyilatkozik, akkor is tisztában kell lennünk azzal, hogy ez csak az utalványozott kiadásoknak teljesítésére s az oda utalt bevételi összegeknek bevételezésére, tehát tisztán a pénz technikai kezelésére fog szorítkozni. Ott marad még azonban a pénztárnoknak a háznagyi állás megszüntetése folytán munkakörébe utalt teendőknek, úgymint: a különböző iskolai díjakról intézetek (egyetem, gimnázium, tanítóképző-intézet) szerint készített tartozási főkönyveknek vezetése, a díjaknak beszédése és elszámolása, az évközből beállott változásoknak feljegyzése és nyilvántartása, hátralékosoknak negyedévenkénti kimutatása stb., nemkülönben az értékek (kötelezvények, értékpapírok, betétkönyvek, szerződések, biztosítások stb.) kezelése, az ezeknek nyilvántartására szolgáló leltáraknak vezetése s általában mindazok a teendők, amelyeket a gazdasági hivatali ügykezelési szabályzat munkakörébe utalt.

Tisztára képtelenség arra is gondolni, hogy a Bank ezeknek ellátására is vállalkoznék. Ha pedig csak a két, illetőleg három intézmény szorosán vett pénzügykezelését adnánk át a takarékpénztárnak, akkor ottmarad a háznagyi teendők, közelebbről az iskolai díjak beszédésének, könyvelésének és elszámolásának kérdése, mely egy nehezen megoldható problémát jelentene. A pénztárnoki állás megszüntetésével egyidejűleg ugyanis gondoskodni kell ezeknek az éppen nem kicsinyelhető, sőt határozottan nagy és körültekintő munkát igénybevevő feladatnak az ellátásáról. Itt másra, mint az egyes intézetek igazgatóinak vagy tanárainak megbízására, azt hiszem, gondolni sem lehet. S mondjuk, hogy ennek a megoldásnak elvi nehézségei nem is lennének, de mindenestre akadályát képeznék a finansiális nehézségek.

A pénzügykezelés fentebb érintett reformjának s a pénztárnoki állás megszüntetésének az lenne ugyanis éppen a célja, hogy ezzel megtakarításokat érjünk el.

De hát hogyan gondoljuk el ezt akkor, ha az iskolai díjak kezelését a Bank nem vállalja s azt egyes intézetek igazgatóira vagy tanáraitra kell bízni?

Számolnunk kell tehát igenis azzal, hogy a megbízandó tanároknak elvégzett munkájukért biztosítani kell legalább annyit, mint amennyit az állami középiskolai rendtartás a díjkezelő tanárok részére megállapít. Ez az általuk beszedett iskolai díjaknak 4%-a.

Az 1828—29. iskolai évről lezárt számadások szerint befolyt iskolai díjak:

| | |
|-------------------------------------|-------------|
| a) főgimnáziumi tanulóktól . . . | 96,051·10 P |
| b) tanítóképzőint. tanulóktól . . . | 38,584·95 P |
| c) egyetemi hallgatóktól . . . | 47,871·45 P |

(Folytatjuk.)

Együtt 182,507·50 P

KÜLFÖLD

A baseli református egyház parókiális tanácsainak és zsinatának tagjait május közepén választották újra, a hatéves ciklusnak megfelelően. A választás, mely az egyes pártok arányos képviselésének rendszerében történt (olyanformán, mint nálunk a politikai választások), több szempontból igen tanulságos. Először is azért, mert a liberális lista a múlt ciklushoz képest erősen hátréba szorult: míg 1924-ben 5044, most csak 4282 liberális szavazatot adtak le, minek következtében a liberálisok öt helyet elveszítettek és összesen csak 24 helyhez jutottak a pozitív-konzervatív párt 45 helyével szemben, akik a múlt ciklushoz képest négy helyet nyertek, amelyekre leadatott összesen 7267 szavazatot (a múlt ciklusban 6475). Ez világosan mutatja, hogy az evangéliumi pozitívizmus, mint többé-kevésbé mindenütt a reformátusság kebelében, lassú, de biztos térhódításnak indult a teológiai liberálisizmus egyik őshazájában, Svájcban is. Érdekes és korunkra jellemző tünet továbbá, hogy ez volt az első egyházi választás Baselben, amelyen külön listával indultak az ú. n. szociális keresztyének, akik 701 szavazatot adtak le és egy helyhez jutottak, amelyre egy antimilitarista meggyőződésű orvos választatott meg. Szomorúan jellemzi azonban a tömegegyházakban uralkodó jókora közönyt — aminek minálunk is megvannak a maga jól ismert pedantjai —, hogy a 65,859 választójogosult baseli egyháztagból mindössze 13,190 szavazott le, tehát alig 20%! (A legutóbbi debreceni egyházközségi főgondnokválasztásnál is körülbelül épp ez volt az arány.) Az is érdekes és jellemző, hogy a leszavazottak között csak 4768 volt a férfi, a többi nő: ez alighanem minálunk is így lesz az új egyházalkotmányi törvény életbelépte után. Ennek ellenére a zsinatba, amelynek a múlt ciklusban 9 nőtagja volt, most csak öt nő tudott bejutni. Ez valószínűleg annak a helyes felfogásnak a térhódítására vall, hogy a nők igazi helye a parókiális tanácsokban van, nem pedig a legfelsőbb egyházi kormányzásban és törvényhozásban.

R. I.

KÜLÖNFÉLÉK

Kormányzó urunk születésnapja alkalmából június hó 18-án délelőtt 10 órakor, a református Nagytemplomban ünnepélyes istentisztelet volt, melyet dr. Baltazár Dezső püspök végzett. Az istentiszteleten résztvettek a különböző hatóságok, testületek, egyesületek, intézetek képviselői. Isten áldó kegyelme kísérje Kormányzó urunk életét, hogy munkálhassa továbbra is édes hazánk üdvét.

A debreceni Dóczy-intézet leánygimnáziuma június hó 15-én, délután 5 órakor az intézet tornacsarnokában tartotta évzáró ünnepélyét. Az ünnepélyen évzáró beszédet mondott Koncz

Aurélné igazgató. A műsort énekkari számok, szavallatok, zongoraszólo, gramofon-bemutató tették élénké és változatossá.

A Rakovszky uccai elemi iskola tantestülete és növendékei június hó 14-én vettek búcsút az iskola eddigi igazgatójától Veress Gyula igazgató-tanítótól, aki az iskolának fennállása — 14 év — óta igazgatója és most a Csapókerti iskola élére helyeztetett. A tantestület és a növendékek nevében Bálint Mihály tanító és Veress Mária mondtak búcsút, a tanítók és tanítványok kedves ajándékát pedig Sári Juliánna adta át.

A Kossuth uccai leány- és a Pacsirta uccai fiúiskolák június hó 15-én tartották tanévzáró ünnepélyüket szép sikerrel a Pacsirta uccai iskolában.

A debreceni egyetemi és főiskolai hallgatók Bethlen Gábor Köre június hó 15-én tartotta évzáró közgyűlését. Megnyitóbeszédet mondott dr. Tankó Béla egyetemi tanár, főtitkár beszámolt a Kör munkájáról, mely után a közgyűlés felmentette a tisztikart és megválasztotta a szünidei fenntartó bizottságot. Elnök lett: Kovács L. Szilárd hittanhallgató. A közgyűlés dr. Erdős Károly egyetemi tanár, a Kör felügyelő tanár zárószavaival ért véget.

A Volt Iskolatársak Szövetsége június hó 22-én, délelőtt 10 órakor a leánygimnázium új tornatermében tartja harmadik tisztújító közgyűlését.

Jól tanuló diákok a nyári vakációra vidékre menne gazdaságba felügyelőnek, vagy irnoknak, vagy I.—IV o. középiskolás növendék mellé tanítónak. Címe: Böszörményi Dezső, VI. gimn. tanuló, Debrecen, Dobó ucca 23. sz. Törekvésére szeretettel hívjuk fel lelkésztestvéreink és olvasóink figyelmét.

Felvétel a Fiúkálvineumba. A Kálvineum hajdúböszörményi fiúinternátusába, amely a nyolcosztályú református Boeckay-gimnáziummal kapcsolatos, a következő iskolai évre is 40 ingyenes lelkészárva és 80 fizető növendék nyer felvételt. A teljes díj évi 700 P, 50 P orvosi és beiratási díj és 5 kg. jó házi szappan, lelkészek és tanítók fiai évi 100 P-vel kevesebbet fizetnek. A felvételi kérvényeket ingyeneseknek június hó 30-ig, fizető tagoknak július hó 15-ig kell beküldeni az intézet igazgatóságához Hajdúböszörménybe, a szükséges okmányok kíséretében. Részletes tájékoztatót bárkinek szívesen küld az igazgatóság.

A Békési Öregdiákok Egyesülete június hó 29-én, délután 6 órakor tartja évi rendes közgyűlését a békési református reál-gimnázium tornatermében.

A hajdúmegyei elemi iskolák ez évi ének-és tornaversenyén *Hajdúböszörményben* az énekcsoporthoz részére kitűzött díjak közül az elsőt, a selyem vándorzászlót a Karácsony Vencel hajdúböszörményi református tanító által vezényelt csoport; a tornacsapatok részére ki-

tűzött díjak elsőjét, ugyancsak a vándorzászlót a hajdúdorogi állami iskola csapata nyerte el, melyet Abkarovics Árpád állami iskolai igazgató vezetett. A többi díjakon Hajdúböszörmény, Hajdúnánás és Hajdúdorog ének- és torna-csapatái osztoztak.

Beiratkozási hirdetemény. A debreceni m. kir. Tisza István-Tudományegyetemen a rendes beiratkozások az 1930—31. tanév I. félévére 1930 szeptember hó 1-től 15-ig tartanak. Utólagos beiratkozásra engedélyt szeptember hó 16-tól 20-ig az illetékes kari dékán, szeptember hó 21-től 30-ig bezárólag az egyetem Rektora adhat. Az újonnan beiratkozni szándékozók felvételükért szabályszerű, okmánybélyeggel (1 P 60 f) ellátott kérvénnyel tartoznak folyamodni. A felvétel iránti folyamodványt annak a karnak a dékánjához kell benyújtani, amely karra a folyamodó beiratkozni kíván. A felvételi engedély az egész tanulmányi időre érvényes, azonban csak arra a tudománykarrá vonatkozik, melyre a folyamodó felvételét kérte. A felvétel iránti folyamodványok 1930 évi augusztus hó 1. és 31-ike között nyújtandók be és a következő *eredeti okmányokkal szerelendők fel*: a) születési bizonyítvány; b) középiskolai érettségi bizonyítvány; más hazai főiskoláról beiratkozni kívánók részéről távozási bizonyítvány; c) erkölcsi bizonyítvány a folyamodó nemzethűségéről és erkölcsi megbízhatóságáról; d) ha a folyamodó hadiárva ennek közhatósági igazolása; e) ha a folyamodó atyja harctéri szolgálatot teljesített, a Károly-csapatkereszt elnyerésének igazolása; f) közhatósági bizonyítvány a folyamodó szüleinek foglalkozásáról, vagyoni helyzetéről és arról, hogy a szülők mióta laknak jelenlegi lakóhelyükön és hol laktak azelőtt; amennyiben több helyen laktak volna, mi volt a foglalkozásuk régebbi lakóhelyükön? *Eredeti okmányok nélkül kérvények figyelembe nem vételnek.* Mindazok részére, akik valamely hazai középiskolából *közvetlenül* óhajtanak beiratkozni, a c) pont alatti erkölcsi bizonyítványt annak a középiskolának igazgatója állítja ki, amely iskolának a folyamodó előzetes kötelekésbe tartozott. Tandíjmentesség, illetve tandíjkezdvevény iránti folyamodványok szeptember hó 7-ig nyújtandók be az illetékes kar dékáni hivatalába. A tandíjmentességért folyamodottak a dékáni hivatalban kapott igazolvány alapján a rendes beiratkozási időben kötelesek a quaestori hivatalban magukat előjegyeztetni, míg véglegesen a mentesség tárgyában hozott kari határozatnak a hirdetőtáblán való közzétételétől számított 8 nap alatt tartoznak beiratkozni. Utólagos beiratkozásnak szeptember hó 30-án túl rektori engedéllyel sincs helye. Az előadások az I. félévben szeptember hó 16-án, kedden kezdődnek. Az egyetemi Diákjóléti Iroda a szegénysorsú és jólémenetelű hallgatók erkölcsi és anyagi támogatásával intézményesen foglalkozik s őket bármilyen tekintetben tájékoztatja és felvilágosítja. (Cím: Kálvin-tér 16.) Az egyetemi hallgatók részére

Debrecenben a következő diákjóléti intézmények állnak rendelkezésre: *a)* a református kollégiumi internátus (Kálvin-tér 16.); *b)* a Szent László-kollégium (Simonyi-út 36/b.); *c)* a Tisza István-internátus (Magoss György-tér 18.); *d)* az Orsz. Bírói és Ügyészi Egyesület internátusa (Ferenc József-út 22—24.); *e)* a Mansz. Leányotthon (Széchenyi ucca 1.); *f)* a Mensa Academica (Magoss György-tér 18.). Az elősorolt diákjóléti intézmények részéről engedélyezni szokott kedvezményekért az illető intézmények igazgatóságához kell folyamodni. A tandíj egy félévre 102 pengő. A beiratkozásnál fizetendő díjak felől az egyetemi hirdetőtáblákon kifüggesztendő hirdetés szolgálnak irányadóul.

A kisújszállási református Horthy-reál-gimnázium 40 tanulóra berendezett Diakotthona, mely elhelyezés, ellátás, nevelés és a tanárok által gyakorolt rendszeres tanulmányi felügyelet tekintetében minden igényt kielégít, folyó évi szeptemberben kezdi 2-ik évét. Havi ellátási díj 65 pengő. Indokolt esetben kedvezmény is nyújtatik. Érdeklődőknek Tájékoztatót küld és felvilágosítást ad a reál-gimnázium igazgatósága. Felvételi kérvények szül. anyakönyvi kivonattal és az előző évi iskolai bizonyítvánnyal felszerelve július 10-ig nyújtandók be a református Horthy-reál-gimnázium Igazgatóságához.

Állásesere. Hitoktatói állásomat elcserélném. Fizetésem egyházi, meghaladja az államit. Az új zsinati törvények életbelépése után, rendes lelkészi állás lesz. Addig is mellékes van. Gimnázium helyben. Cím a kiadóhivatalban.

Szlezák László haranggyáros úrnak

Budapest.

A három harangot és a felszereléseket megkaptuk, azokat közszemlére tétel után Pünkösöd másodnapján felavattuk, oly emlékezetes ünnepély keretében, hogy az a több mint 700 ünneplő vidékről összesereglett közönség előtt örökre felejthetetlen lesz. Természetes, ennek központjában az Ön által készült harangok állottak. Megbíráltuk, a szakember szemüvegén, de a hívó lelkek szívében is keresztül, mondhatom őszintén, teljes mértékben kiállotta a bírálatot. Örömem teljes volt, hisz minden ettől függött, hogy milyen lesz. Külső szépsége és elosztása oly megnyerő volt, hogy közszemlére ki kellett állítani. Putnokon vásár levén, a falunkon átvonuló vidéki szekerekről leszállva gyönyörködtek a feldiszipított harangokban. Dicsekedtünk vele, ami arany koszorújához újabb babérokat szerzett.

A felszerelés gyorsan és hiba nélkül megtörtént. Mikor megszólaltak, kivétel nélkül mindenki el volt ragadtatva szép, kellemes, tömör, érces és erős hangjuktól, mely külön éppúgy érvényesült, mint együttesen.

Gratulálok kedves Mester s ha Isten éltet és Pesten járok, okvetlen felkeresem, hogy egy meleg kézszorítással fejezzem ki abbéli hálámat

gyönyörű hangú harangjaiért, mellyel 20 éves itteni lelkipásztorkodásom idejében a gyülekezéssel együtt a legboldogítóbb örömet szerezte meg.

Adjon az Isten erőt, egészséget ahhoz, hogy sok-sok gyülekezetnek szerezzen ilyen igaz örömet.

Nagy elfoglaltságom miatt késtem az írással, de őszinte elismerésünket, köszönetünket, örömünket így akartam megírni.

Bánhorvát, 1930 június 12.

Igaz tisztelettel:
Lenkey Gyula sk.,
ref. lelkész.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől

1971—1930.

Pályázat

a hevesnagykunsági egyházmegyébe kebelezett nagyrévi egyházközség nyugdíjazás folytán megüresedett lelkészi állására.

Javadalom: 48 kat. hold 1528 □-öl, azaz negyvennyolc kat. hold 1528 négyszögöl föld.

Készpénz az egyház pénztárából,
¼-évenként előre fizetve . . . 80— K
Terményváltás:
a) 33 Hl. búzáért 495— K
b) 33 Hl. árpaért 275— K
Naturálék (só, hús, faggyú stb.)
megváltása 79.24 K
Kisajátítási tőke kamata 2.46 K
Stóla az egyházkerületi szabályzat értelmében.

Lakás és kert természetben.

Kötelesség: Az egyházi törvény értelmében reárott mindennemű kötelesség.

Jegyzet: Az állami és vízszabályozási adókat az egyház fizeti, kivéven a holt Tiszát, melynek adóját a lelkész fizeti.

A megválasztandó lelkész köteles alávetni magát az egyházi felsőbb hatóságok díjlevél módosító határozatának.

Megválasztandó lelkész beruházás címen azt az összeget tartozik megfizetni elődjének, melyet a beruházási szabályrendelet értelmében a kinevezendő bizottság állapít meg. E címen a lelkész 1100 P-t jelentett, de a presbitérum 650 P-t állapított meg.

A kellően felszerelt pályázati kérvények 1930 július 12-ig bezárólag déli 12 óráig nyújtandók be Török Imre espereshez, Kisújszállás.

Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Debrecen, 1930 június 17.

Dr. Baltázár Dezső
püspök.

Pályázat.

A debreceni református kollégium polgári fiúiskolájának igazgatótanácsi elnöksége pályázatot hirdet: 1. magyar-történelmi, 2. mennyiség-

tan-természettudományi rendes tanári állásra. Pályázhatnak polgári iskolára képesített református tanárok. A tiszántúli református egyházkerület elnökségéhez címzett és szabályszerűen felszerelt folyamodványok 1930 augusztus 1-ig a kollégium tanítóképző-intézetének igazgatósága címére küldendők be. Mindkét állás 1930 szeptember 1-én foglalandó el.

Debrecen, 1930 június 16.

A kollégium igazgatótanácsának elnöksége.

Pályázat.

A *vértesi* református egyház pályázatot hirdet a nyugdíjazás folytán megüresedett orgonista-kántortanítói állásra.

Javadalom: 1. Lakás, mellékhelyiségekkel, kerttel. 2. 14 kat. hold 986 öl szántó föld, melynek adóját az egyház fizeti. 3. 27 mm. 60 kg. rozs, természetben, vagy annak mindenkori piaci ára. 4. 16 mm. 66 kg. csöves tengeri természetben. 5. 33 mm. tűzifa, beszállítva. 6. 6 kat. hold 1143 öl legelőilletmény. 7. Káposztás-kert. 8. Stóla. 9. Törvényes állami fizetésekiegészítés.

Kötelessége: A presbiterium által reá bízott osztály vagy osztályok vezetése. Az összes kántori teendők teljesítése, mindennemű belmissziói vonatkozásban is. Községi díjazás mellett ismétlősök tanítása és leventeoktatás. Kanonikus órákon és akadályoztatás esetén lelkész helyettesítése. Ifjúsági egyesületi és vasárnapi iskolai munka. Ifjúsági énekkar és dalárdavezetés. Legátusok ellátása. Számadásban és mindennemű belmissziói munkában segédkezés.

Pályázhatnak zenei képesítéssel bíró, orgonázni tudó, okleveles férfitanítók. Csak teljes felszerelésű kérvények jönnek elbírálás alá, melyhez a pályázók mellékeljék illetékes lelkészük zárt bizonyítványát eddigi belmissziói tevékenységükről, egyházi és politikai magatartásukról. Vasút, posta helyben. Az állás 1930 szept. 1-én elfoglalandó. Pályázati kérvények a református iskolaszéki elnökhöz küldendők. Pályázati határidő 1930 július 20. *Református Iskolaszék*. Vértés. (Bihar m.)

Pályázat.

A csengeri református egyház presbiteriuma pályázatot hirdet az V. tanítói állásra. *Javadalom*: 1. Természetben lakás. 2. Kertpótlék 27-20 P. 3. Egyháztól a kezdő tanítói javadalom 10%-a. 4. A megfelelő államsegély. — *Kötelesség*: A presbiterium által reábízott osztály, vagy osztályok tanterv szerinti tanítása. Lelkész és kántor helyettesítése. Megbízás estén énekkar vezetése és egyházi jegyzői tisztség elvállalása. Megválasztott tanító egyházm. gyámintézetnek kötelezett tagja.

Pályázati határidő július 15. Állás szeptember 1-én foglalandó el s ugyanattól fogva kapja a fizetést is. Pályázati kérvények a csengeri református lelkésznek küldendők.

Pályázat.

A szamoszegi református orgonista-kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. *Javadalma*: Kényelmes lakás 3 szobával, gazdasági melléképületekkel, gyümölcsös és konyhakerttel; 62 hl. és 69 l. búza az egyház magtárából havi, vagy negyedévi részletekben kimérve; 326-40 pengő, havi részletekben, egyház pénztárából havonkénti részletekben fizetve; 5 öl kemény tűzifa beszállítva; 16 kishold jó szántó föld; 4 hold legelő. Földek állami adóját egyház fizeti. *Értékegység* 97. — *Kötelessége*: V—VI. oszt. tanítása, kántori teendők végzése, énekkar vezetése, belmissziói munkában segédkezés, egyházi jegyzőkönyvek vezetése.

Pályázati határidő e hirdetés megjelenésétől számított 8 nap. Kérvények kellően felszerelve és válaszbélyeggel ellátva Lelkészi hivatal címére Szamoszeg küldendők.

Személyes bemutatkozás kívánatos.

Iskolaszék.

Pályázat.

A tarpai (Bereg m.) református egyház egyik kántortanítói állásra pályázatot hirdet. *Fizetése*: lakás, másik tanítóval közös udvaron, melléképületekkel, kert, 45 köböl termény (fele tiszta, rostált búza, fele kétszeres), 6 bécsi öl kemény tűzifa, két szekér széna beszállítva, 1 drb marhalegeltetési jog; államsegély. *Értékegység* 51. *Kötelessége*: reábízott osztályok tanítása, másik kántorral hetenként felváltva kántori teendők végzése (istentisztelet reggel, este), belmissziói munkában, leventeoktatásban segédkezés, énekkar, vasárnapi iskola önálló vezetése, lelkész díjtalan helyettesítése. Pályázati határidő július 20. Állás 1930 szeptember 1-én elfoglalandó. Tarpa, 1930 június hó 16-án.

Dr. Darányi Mihály,
iskolaszéki elnök.

TARTALOM: von Harnack Adolf. — Egyházkerületi közgyűlés. — Iskola; Zeke Dániel: Szükség van-e új református tantervre? — Ebből a világból: Varga Pál: A kollégium anyagi helyzetének kérdése. — Külföld. — Különlélek. — Pályázatok.

Laptulajdonos:

Dr. KUN BÉLA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő tűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bődönők, dísznőző-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15—48.

Hazánk legrégebb és legnagyobb
harangöntődéje

ALAPÍTVÁ 1816-BAN.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

m. kir. udvari szállítók

SOPRON.

Harangokat

öntenek a legfinomabb harang-
öntőzetből minden hangnemben
és legszebb kivitelben.

Legmagasabb bel- és külföldi kitüntetések bizonyít-
ják harangjaink kiváló minőségét.

1900. évi párizsi világkiállításon nagy aranyérem stb.,
stb., majd legújabban a soproni, celldömölki,
székesfehérvári, kapuvári, szombathelyi és
kaposvári országos kiállításon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

Szállítunk előnyös fizetési feltételek mellett,
az egyházak teljes megelégedésére.

Költségvetések és kiszállások ingyen és díjmentesen.
Összes szállított gyármányainkról elismerőleveleket tudunk felmutatni.



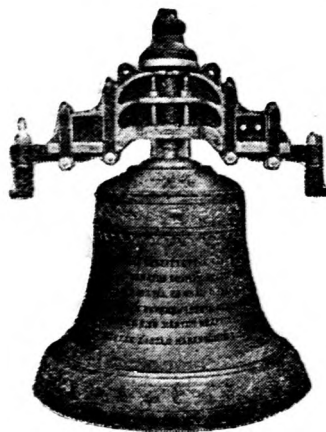
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz.



A törökszentmiklósi
református egyház részére
készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párizsi világ-
kiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari
kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézmű-
ipari tárlaton kormánydísz-
oklevéllel, 1927. és 1928. évi
budapesti, székesfehérvári,
szentesi és szombathelyi
kiállításon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen
szolgál.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél



Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1930—1412.

Vizsgai jutalomkönyvek

| | |
|--|--------|
| Andersen : Legszebb meséi | 2.— P |
| Andersen : Meséi, díszkiadás | 4-60 P |
| Andersen : Az ólomkatona és más mesék | 2.— P |
| Baróti Lajos : Kópéságok, 217 képpel | 2.— P |
| Benedek Elek : Elek apó meséi | 1.— P |
| Benedek Elek : Elbeszélések az állatvilág köréből | 3.— P |
| Benedek Elek : Nagy magyarok élete | 2-40 P |
| Csengey Gusztáv : A moesarak királya | 3-80 P |
| Dánielné Lengyel Laura : Rákóczi fejedelem | 6-80 P |
| Deŋoc—Egri : Robinson | 2.— P |
| Dickens : Copperfield Dávid (díszkiadás) | 8.— P |
| Dickens : Twist Olivér | 5.— P |
| Dormándi : Sóllyommadár | 7-20 P |
| Fazekas Ernő : Tüszentő Királyfi | 1.— P |
| Gárdonyi Géza : Emlékezetes napok | 2.— P |
| Gárdonyi Géza : Nagypó tréfái | 2.— P |
| Grimm : Legszebb meséi | 2-80 P |
| Gyökössy Endre : Debreceni meséskönyv | 2.— P |
| Gyökössy Endre : A kis grófkisasszony | 1-60 P |
| Gyökössy Endre : Mihály és Milán | 3.— P |
| Gyökössy Endre : Nádihegedű | 1-60 P |
| Gyökössy Endre : A pesti szerecsen | 2-40 P |
| Gyökössy Endre : Zengő szobor | 1-80 P |
| Halmi János : Csevegő virágok | 2.— P |
| Hoffmann F. : Száz kis történet | 4.— P |
| Kertész Mihály : A csengeri domb | 3.— P |
| Kovácsnay Erzsébet : Gáborka | 3-20 P |
| Kovács H. : Kormos Biri | 4-60 P |
| Krudy Gyula : A víg ember bús meséi | 1-60 P |
| Lampérth Géza : Elmult időkben | 2-40 P |
| László Marcella : Nótás Zsuzsika | 3.— P |
| Mátrai Guidó : Vadnyugat veszélyben | 3-50 P |
| Mosdóssy Imre : Hullámzó Balaton | 2-10 P |
| Mikszáth Kálmán : Magyarország lovagvárai | 3-80 P |
| Münchhausen báró : Vidám kalandjai | 2-40 P |
| Seossa Dezső : Csekély koma kis Magyar- országban | 2.— P |
| Schök Zsigmond : Dörmögő Dömötör utazása a Vaskapuhoz | 3-80 P |
| Stelly Gizella : Mit játszunk, gyerekek | 4-40 P |
| Swift Jonathan : Gulliver utazásai ismeretlen országokban | 4-50 P |
| Szondy György : Barlanghy Balambér | 2.— P |
| Tarczai György : A budai gyár | 3-70 P |
| Tóth János : Tiszteletes bácsi meséskönyve | 2.— P |
| Tóth János : Apróságok nagy meseországban | 2.— P |
| M. Twain : Tamás úrfi léghajón | 5.— P |
| M. Twain : Tamás úrfi mint detektív | 5.— P |
| Tutsek Anna : Judith | 2.— P |
| Uray Sándor : Vizsgai jutalomkönyv | 2.— P |

A fenti ifjúsági iratok kaphatók és megrendel-
hetők a

„Méliusz“

könyvkereskedés, Debrecenben.

Telefon: 270.

Bárhon megjelent könyvet beszerzünk és
rendes kiadási áron számlázunk!